

פרשת ראה

ואת כל שללה תקבוץ אל תוך רחובה ושרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל לה' אלוקיך והיתה תל עולם לא תבנה עוד (יג, יז)

'לה' אלוקיך' לשמו ובשבילו. (רש"י).

מדברי רש"י נראה לכאורה, דאיכא דין של לשמה וכוונה בשריפת עיר הנדחת.

ואולם צ"ע, דהנה נתבאר מדברי האחרונים דדין כוונה במצוה, אינה הלכה בקיום המצוה אלא במעשה המצוה דצריך לעשות את המצווה בכוונה, ועשיית מצוה בלא כוונה אינה חשובה מעשה מצוה.

עפ"ד ביארו האחרונים דיש שני סוגי מצוות, סוג אחד מצוה שמעשה המצוה היא גוף המצוה כמו שופר ולולב וכדו', והסוג השני מצוות שאין המעשה עצמו מגוף המצוה אלא תוצאת המעשה היא המצוה, כמו פריעת בעל חוב ופריה ורביה והשבת אבידה וכדו'.

אף ישנם מספר נפק"מ בין שני סוגי המצוות הללו, ראשית לענין אם אפשר לקיים את המצוה אף ע"י עכו"ם הגם שאינו בר שליחות, דאם המצוה היא עצם מעשה המצוה א"א לקיימה ע"י עכו"ם, אבל אם המצוה היא תוצאת המעשה, א"כ אפשר לקיימה גם ע"י עכו"ם.

נ"מ נוספת, לענין מצוה הבאה בעבירה, דאם יש מצוה בעצם המעשה א"כ במקרה שבא בעבירה לא הוי מצוה, אבל אם המצוה היא רק בתוצאת המעשה, א"כ אפילו אם בא עבירה שפיר הוי מצוה.

עוד חילוק מצאנו לענין מצות צריכות כוונה, דאפילו למ"ד מצות צריכות כוונה, היינו דוקא אם המצוה היא עצם המעשה, אבל אם המצוה היא רק בתוצאה א"כ אפילו בלא כוונה נתקיימה המצוה.

והנה בשריפת עיר נדחת, לכאורה נראה פשוט דאין מצוה בגוף השריפה, אלא עיקר המצוה שהעיקר תהיה מבוערת, אלא דנאמר תנאי בצורת הביעור דחייבת להיות ע"י שריפה, אלב התכלת היא שיבוער העיר.

מדברי החינוך מדויק דבשריפת עיר הנדחת אין מצווה בגוף המעשה, דכתב (מצוה תסד) 'שורש מצוה זו וכו' למחות שמם ולאבד זכרם מן העולם ולא ישאר בעולם מקום זכר להם כלל, ואין להם כליון חרוץ יותר מן השרפה', וכן משמע מהרמב"ם דלא מנה למצוה מיוחדת את שריפת עיר הנדחת אלא (במצוה קפו) כלל הריגת אנשי עיר הנדחת בכלל מצות 'ובערת הרע מקרבך', ונראה מזה דעיקר המצוה היא שהעיר תאבד, ונמצא איפוא, דמצוה זו יכולה להתבצע גם ע"י עכו"ם וגם ע"י עבירה ואף ללא כוונה.

לפ"ז צ"ע על דברי רש"י שכתב דבעינן לשמה במצוות שריפת עיר הנדחת.

ואולי סובר רש"י דיש שני דינים במצוות עיר הנדחת. א' איבוד העיר, וב' בעצם השריפה ולכך בעינן כוונה.

מקור: רינת יצחק

פרשת ראה